

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Kwantitatieve Monitor Regio Deal Vitale Wijken

Betere Buurten Batau

Nieuwegein, 2^e meting

De Provincie Utrecht, diverse ministeries en de gemeenten Utrecht, Zeist, Nieuwegein en Amersfoort werken als Regio Deal partners vanaf medio 2020 tot eind 2025 samen aan Vitale Wijken, met als doel leefbare, veilige en gezonde wijken met gelijke kansen voor iedereen.

Gemeente Nieuwegein werkt samen met inwoners, ondernemers en professionals aan een aanpak voor meerdere buurten in de wijk Batau: 'Betere Buurten'. De basis voor deze buurtaanpak zijn vier ambities: iedereen doet mee, duurzame en gezonde buurt, perspectief voor de jeugd en schone en veilige buurt. De Regio Deal Vitale Wijken geeft een extra impuls aan deze buurtaanpak.

Het RIVM en de GGD regio Utrecht voeren samen de monitoring uit van de Regio Deal Vitale Wijken. Met de monitoring in de vier gemeenten leren betrokken partijen wat wel en niet werkt, zodat er eventueel tussentijds kan worden bijgestuurd. Geleerde lessen worden uitgewisseld via een lerend netwerk. Zo doen we met elkaar inzichten op voor toekomstige wijkaanpakken binnen en buiten de regio.

Gezamenlijke kernset

In overleg met de vier gemeenten en de provincie Utrecht is voor alle vier de wijken samen een gezamenlijke set aan kwantitatieve indicatoren opgesteld. Deze indicatoren sluiten aan bij de vijf pijlers van de Regio Deal: Gezondheid, Veiligheid, Participatie en armoede, Onderwijs en Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid. In 2021 is een [eerste meting](#) gepubliceerd. In deze tweede meting zijn actuele cijfers toegevoegd. Deze nieuwe cijfers zijn vervolgens besproken met bij de buurtaanpak betrokken medewerkers en een onderzoeker van de gemeente Nieuwegein: herkennen zij de cijfers en wat zijn mogelijke verklaringen voor gevonden verschillen met de eerste meting? In 2025 zal nog een derde meting van de kernset volgen.

Wat zeggen deze resultaten nu wel, en wat vooral ook niet?

Zowel de eerste als tweede meting zijn een momentopname. Het is daarom belangrijk om voorzichtig te zijn met het trekken van conclusies op basis van deze cijfers over de tijd. Voor deze tussenmeting hebben we ervoor gekozen om alleen in te gaan op statistisch significante verschillen tussen de eerste en tweede meting. Want zijn verschillen niet statistisch significant, dan is er een kans dat het verschil op toeval berust. Dus alleen de significante verschillen worden in deze factsheet beschreven en uitgelicht, en met mogelijke verklaringen uit de gesprekken met de gemeenten toegelicht. Tot slot geldt dat ontwikkelingen in de tijd op deze indicatoren door velerlei factoren worden beïnvloed. Het leggen van directe causale verbanden met alleen de wijkaanpakken is daardoor niet mogelijk.

Batau versus Betere Buurten

Deze factsheet voor de gemeente Nieuwegein gaat over de wijk Batau. Deze wijk is groot en divers. De aanpak Betere Buurten richt zich echter op specifieke, veel kleinere buurten in deze wijk, zoals de Muntenbuurt. Deze buurten scoren hoogstwaarschijnlijk minder gunstig op de indicatoren in deze factsheet dan de gehele wijk. Het schaalniveau van deze buurten is echter te klein om op een goede manier met kwantitatieve indicatoren te volgen in de tijd.

Gezondheid

Ook in Nieuwegein een afname in ervaren gezondheid

In de gemeente Nieuwegein is de ervaren gezondheid onder volwassenen afgenomen t.o.v. de eerste meting. Deze afname wordt over de gehele regio Utrecht gezien en

kan het effect zijn van de coronapandemie. In de wijk Batau is dit verschil niet statistisch significant.

Tabel 1. Gezondheid onder volwassenen (18 jaar en ouder) in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Ervaart gezondheid als (zeer) goed	77% (76%)	71% (70%*)
Heeft (ernstig) overgewicht	53% (53%)	64% (51%)
Heeft hoog risico op angststoornissen en depressieve klachten	8,4% (6,4%)	11,1% (9,0%)
Heeft (heel) veel stress ervaren (in de afgelopen 4 weken)	20% (18%)	15% (21%)
Heeft onvoldoende regie over het eigen leven	9,4% (9,6%)	-% (-%)
Voelt zich matig tot ernstig eenzaam	52% (53%)	51% (50%)
Voelt zich ernstig eenzaam	14% (13%)	16% (16%)
Heeft een langdurige ziekte of aandoening (6 maanden of langer)	36% (36%)	40% (36%)

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Senioren 2020 (1^e meting) en 2022 (2^e meting).

* Vetgedrukte getallen geven een statistisch significant verschil aan tussen de 1^e en de 2^e meting.

Tabel 2. Gezondheid jeugd (0-18 jaar) in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Ervaart gezondheid als (zeer) goed, 13-17 jarigen ¹	92% (90%)	86% (85%)
Beweegt dagelijks minstens 1 uur, 13-17 jarigen ¹	12% (15%)	15% (15%)
Heeft overgewicht (inclusief obesitas), 5-11 jarigen ²	15% (15%)	20% (18%)
Heeft overgewicht (inclusief obesitas), 13-14 jarigen ³	20% (17%)	21% (18%)
Heeft matig-hoog risico op psychosociale problemen (SDQ), 5-11 jarigen ²	5,8% (6,4%)	5,6% (5,9%)
Heeft matig-hoog risico op psychosociale problemen (SDQ), 13-17 jarigen ¹	18% (24%)	22% (27%)
Is (zeer) vaak gestrest door één of meer factoren, 13-17 jarigen ¹	35% (39%)	41% (44%)
Is onvoldoende weerbaar, 13-17 jarigen ¹	11% (11%)	11% (12%)
Is matig tot ernstig eenzaam, 13-17 jarigen ¹	12% (12%)	20% (20%)
Is ernstig eenzaam, 13-17 jarigen ¹	5,2% (6,0%)	9,8% (9,8%)

Bron: 1) Gezondheidsmonitor Jeugd voortgezet onderwijs 2019 (1^e meting) en 2021 (2^e meting); 2) Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg 2017-2018 & 2018-2019 & 2019-2020 (1^e meting) en 2020-2021 & 2021-2022 (2^e meting); 3) Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg 2017-2018 & 2019-2020 (1^e meting) en 2020-2021 & 2021-2022 (2^e meting).

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Veiligheid

Het aantal misdrijven neemt af, maar de ervaren onveiligheid niet

Het aantal misdrijven is zowel in de gemeente Nieuwegein als in de wijk Batau afgenomen t.o.v. de eerste meting. Deze ontwikkelingen zien we ook in de andere gemeenten die deelnemen aan de Regio Deal Vitale Wijken. De ervaren onveiligheid is echter niet afgenomen. In de buurt de Burgen

(een kleinere buurt in de wijk Batau, waar de Muntenbuurt deel van uit maakt) voelde 18% zich weleens onveilig in de eigen buurt ten tijde van de tweede meting. Dat percentage is vergelijkbaar met dat van Batau en Nieuwegein.

Tabel 3. Veiligheid in Batau (en gemeente Nieuwegein)*

	1 ^e meting	2 ^e meting
Voelt zich weleens onveilig in de buurt ¹	17% (17%)	16% (17%)
Misdrijven in de wijk (gemeente) ²	643 (3.608)	549 (3.139)
Misdrijven per 1.000 inwoners in de wijk (gemeente) ²	46 (57)	40 (49)

Bron: 1) Onderzoek en Statistiek, gemeente Nieuwegein, rapport Leefbaarheid en veiligheid 2018 (1^e meting) en 2022 (2^e meting);

2) Politie, geregistreerde misdrijven: soort misdrijf, wijk, buurt, jaarcijfers 2020 (1^e meting) en 2022 (2^e meting).

* Statistische toetsing is op de voor ons beschikbare data niet mogelijk.

Participatie en armoede

Percentage mensen met een WW-uitkering afgenomen

Het percentage 18- t/m 66-jarigen dat een WW-uitkering ontvangt nam zowel in Nieuwegein als in Batau af t.o.v. de eerste meting. Deze afname zien we ook in de andere gemeenten die deelnemen aan de Regio Deal Vitale Wijken.

Ook in Nieuwegein meer mensen die moeite hebben met rondkomen

Het percentage volwassenen in Nieuwegein dat moeite heeft met rondkomen is toegenomen t.o.v. de eerste meting. Ook deze toename wordt over de gehele regio Utrecht gezien. In de wijk Batau is dit verschil niet statistisch significant.

Tabel 4. Participatie en armoede in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Ontvangt een WW uitkering, 18-66 jaar ¹	2,3% (2,2%)	1,6%* (1,7%*)
Ontvangt een bijstandsuitkering, 18-66 jaar ¹	3,0% (3,4%)	3,0% (3,5%)
Heeft betaald werk, 15 jaar en ouder ¹	69% (69%)	68% (69%)
Heeft moeite met rondkomen, 18+ ²	11% (11%)	14% (18%*)
Doet vrijwilligerswerk, 18+ ²	22% (22%)	16% (19%)
Heeft geregistreerde problematische schulden, huishoudens ³	8,7% (8,4%)	9,6% (8,8%)

Bron: 1) CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2019 (1^e meting) en 2021 (2^e meting); 2) Gezondheidsmonitor Volwassenen en Senioren 2020 (1^e meting) en 2022 (2^e meting); 3) CBS, Dashboard Schuldenproblematiek in Beeld 2019 (1^e meting) en 2023, maand 1 (2^e meting).

* Vetgedrukte getallen geven een statistisch significant verschil aan.

Onderwijs

Meer peuters met een indicatie voor voor- en vroegschoolse educatie

Het aantal peuters dat een indicatie kreeg voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) is zowel in de wijk Batau als in de gemeente Nieuwegein gestegen t.o.v. de eerste meting.

De toename hangt mogelijk samen met een toename van expats in Nieuwegein die de Nederlandse taal niet spreken en jonge kinderen hebben.

Tabel 5. Onderwijs in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Aantal peuters dat een indicatie voor- en vroegschoolse educatie heeft ¹ *	40 (232)	73 (316)
Percentage middelbare scholieren dat school (hartstikke) leuk vindt ²	48% (47%)	48% (51%)

Bron: 1) GGD regio Utrecht, Q1 2020 (1^e meting) en 2023 (2^e meting); 2) Gezondheidsmonitor Jeugd voortgezet onderwijs 2019 (1^e meting) en 2021 (2^e meting).

* Statistische toetsing is bij deze indicator op de voor ons beschikbare data niet mogelijk. De criteria voor een indicatie voor- en vroegschoolse educatie kunnen verschillen tussen gemeenten.

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid

Op het gebied van wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid zijn geen duidelijke of statistisch significante veranderingen te zien. In de buurt de Burgen geven

inwoners hun eigen buurt een 7,1 ten tijde van de tweede meting. Dat is vergelijkbaar met het cijfer dat inwoners geven in de wijk Batau.

Tabel 6. Wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven aan de buurt waarin zij wonen ¹ *	7,3 (7,4)	7,4 (7,4)
Heeft minder dan één keer per maand contact met de burens, 18+ ²	23% (22%)	16% (18%)
Is tevreden over het groen in de buurt, 18+ ²	88% (86%)	88% (87%)
Ervaart onvoldoende koeling buiten in de tuin of buurt, 18+ ²	25% (30%)	25% (26%)
Ervaart onvoldoende koeling in de woning, 18+ ²	20% (27%)	18% (22%)
Gemiddelde gevoelstemperatuur op een hete zomerdag ³	38°C (37°C)	- °C (- °C)
Percentage van het totaaloppervlak dat groen is ³	46% (45%)	-% (-%)

Bron: 1) Onderzoek en Statistiek, gemeente Nieuwegein, rapport Leefbaarheid en veiligheid 2018 (1^e meting) en 2022 (2^e meting);

2) Gezondheidsmonitor Volwassenen en Senioren 2020 (1^e meting) en 2022 (2^e meting); 3) Atlas Natuurlijk Kapitaal 2015 en Klimateffect-atlas 2015 (1^e meting; nog geen actuelere cijfers beschikbaar).

* Statistische toetsing is bij deze indicator op de voor ons beschikbare data niet mogelijk.

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Bevolkings- en wijkenmerken

De ontwikkelingen in bevolkings- en wijkenmerken kunnen invloed hebben op de overige resultaten in deze factsheet. De bevolkings- en wijkenmerken voor Batau

zijn in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Alleen het percentage mensen met een hbo- of wo-opleiding is iets afgenomen in Batau.

Tabel 7. Aantal bewoners en verdeling naar leeftijd¹ in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Totaal aantal bewoners	13.800 (62.200)	13.700 (63.100)
0 tot 18 jaar	20% (19%)	20% (19%)
18 tot 67 jaar	63% (63%)	63% (63%)
67+ jaar	17% (18%)	18% (19%)

Bron: CBS, maatwerk bevolkingssamenstelling 2019 en 2021.

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Tabel 8. Huishoudsamenstelling in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Totaal huishoudens	6.130 (29.328)	6.115 (30.120)
Eenpersoonshuishoudens	33% (37%)	33% (38%)
Huishoudens zonder kinderen	31% (30%)	31% (30%)
Huishoudens met kinderen	37% (34%)	37% (33%)

Bron: CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2020 en 2022.

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Tabel 9. Opleidingssoort in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Hbo, wo	28% (29%)	26%* (29%)
Havo, vwo, mbo 2,3,4	42% (42%)	43% (43%*)
Basisonderwijs, vmbo-b/k, vmbo-g/t, avo onderbouw, mbo1	31% (29%)	31% (28%)

Bron: CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2019 en 2021.

* Vetgedrukte getallen geven een statistisch significant verschil aan tussen de 1^e en de 2^e meting.

Tabel 10. Bevolkingsdichtheid en geboortecijfer in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Bevolkingsdichtheid (inwoners per km ²) ¹	5.348 (2.700)	5.290 (2.757)
Geboortes per jaar per 1.000 inwoners ²	13 (12)	11 (11)

Bron: 1) CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2020 en 2022; 2) CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2019 en 2021.

Er zijn in deze tabel geen statistisch significante verschillen tussen de 1^e en de 2^e meting.

Tabel 11. Huishoudinkomen in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Mediaan (in euro's)	41.800 (38.800)	44.600 (41.300)
Laagste kwintiel	13% (15%)	13% (16%*)
Tweede kwintiel	17% (21%)	17% (20%)
Derde kwintiel	23% (23%)	24% (23%)
Vierde kwintiel	26% (23%)	25% (23%)
Hoogste kwintiel	21% (19%)	20% (19%)

Bron: CBS, maatwerk besteedbaar inkomen 2019 en 2021.

* Vetgedrukte getallen geven een statistisch significant verschil aan tussen de 1^e en 2^e meting.

Tabel 12. Woningssamenstelling in Batau (en gemeente Nieuwegein)

	1 ^e meting	2 ^e meting
Percentage huurwoningen	34% (39%)	34% (42%)
In bezit van woningcorporaties	25% (30%)	25% (30%)
In bezit van overige verhuurder	10% (9%)	10% (12%*)

Bron: CBS, Kerncijfers wijken en buurten 2020 en 2022.

* Vetgedrukte getallen geven een statistisch significant verschil aan tussen de 1^e en 2^e meting.

Technische toelichting op de cijfers

- In deze factsheet zijn niet alle indicatoren gepresenteerd uit de gezamenlijke kernset. Soms zijn de juiste cijfers niet beschikbaar of kunnen ze niet gepresenteerd worden op het niveau van de wijk of buurt vanwege privacy-gevoeligheid.
- Per indicator is zoveel mogelijk gekozen voor dezelfde databron voor alle vier de wijken zodat de uitkomsten tussen de wijken onderling vergelijkbaar is. Uitzonderingen hierop zijn cijfers over de ervaren veiligheid en het buurtoordeel. Deze zijn afkomstig uit gemeentelijke databronnen en verschillen daardoor in vraagstelling of antwoordcategorieën enigszins van elkaar.
- Percentages zijn afgerond naar hele cijfers, tenzij een percentage kleiner is dan 10%, dan is tot 1 decimaal weergegeven indien beschikbaar.
- De resultaten op basis van de Gezondheidsmonitor Volwassenen en Senioren en de Gezondheidsmonitor Jeugd zijn statistisch getoetst met behulp van 95% betrouwbaarheidsintervallen. Wanneer die niet overlappen is een verschil statistisch significant. De resultaten uit registratiedata (CBS en Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg) zijn getoetst m.b.v. een

Chi square toets, bij een $p < 0,05$ is een verschil statistisch significant. Dat betekent dat de kans dat het verschil op toeval berust verwaarloosbaar klein is.

- De resultaten van gemeentepelingen, politie (misdrijven) en VVE cijfers konden op basis van de ons beschikbare data niet getoetst worden.

Meer weten over de andere wijken?

Informatie over de drie andere deelnemende wijken Overvecht (Utrecht), Vollenhove (Zeist) en Soesterkwartier (Amersfoort) vindt u in [aparte factsheets](#).

Aanvullend ook kwalitatieve metingen in de Muntenbuurt

Parallel aan deze kernset worden in de Muntenbuurt, één van de buurten binnen de wijk Batau waar de Betere Buurten aanpak loopt, herhaalde focusgroepen en interviews gedaan met bewoners, professionals en de winkeliersvereniging. De kwantitatieve resultaten en deze kwalitatieve metingen zullen eind 2025 worden samengebracht in één eindrapportage.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

januari 2024

Deze uitgave is tot stand gekomen met dank aan:

GGD regio Utrecht
Provincie Utrecht
Gemeente Amersfoort
Gemeente Nieuwegein
Gemeente Utrecht
Gemeente Zeist

De zorg voor morgen begint vandaag